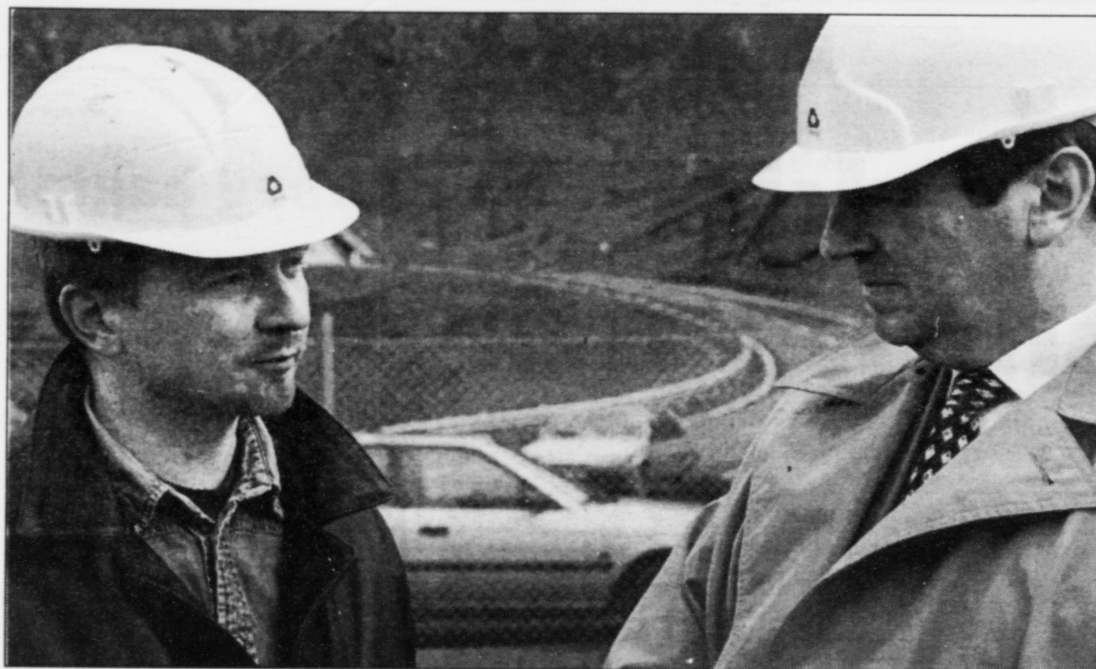

og tað fer at geva okkum eitt betri oljuumhvørvi at hava fleiri aktørar. Tess fleiri feløg eru við í einum l. útbjóðingarfari, tess betri kann tað bliva fyri Føroyar uppá longri sikt.

So nógv feløg sum gjørligt

-Men tað eru helst tey, sum halda, at vit heldur eiga at seta harðar treytir, soleiðis at tað bert vera tey feløgin, sum veruliga orka, ið fara undir leiting - og at tey smærri feløgin, sum ikki hava rætt til at ganga inn undir ov harðar treytir, harvið detta niðuri-millum!

-Alla aðrastaðni hevur tað víst seg, at tað tá skjótt verður staturin, sum agerar uppá teirra treytir. Myndin kopp- ar skjótt, tí landið verður heft av, at onkur - fyri at skapa eina ímynd av succes - má fáa okkurt at henda. Og tað endar ofta við, at londini gerast sera lagalig við tey feløgin fyri at fáa tey at gera eitt sindur. Hava vit harafurimóti fleiri feløg við, so fer kappingin uppá longri sikt at gagna land-inum.

-Ofnari verður sagt, at ein eigur ikki at verða ov bláoyggdur og góðtrúgvín at halda, at oljufeløgin fara undir leiting fyri annað enn sína egnu skyld!

-Feløgin hava egin- áhugamála, og tað er einki löggið í tí. Siggið tey ikki eina rimuliga forræining í at gera fløgur í Føroyum, so gera tey tað ikki. Tað er heldur ikki nakað tey royna at dylja í samskiðinum við okkum, hetta, at tey hava profittáhugamála og siggið hetta sum eina forræining. Men tað eigur ikki at fáa okkum til einki at gera og gerast so óttafull, at vit harvið seta teimum so og so harðar treytir alt fyri eitt.

-Nú hevur tá verið við í arbeiðinum á Oljufyrirsit-

ingini í trý ár og hevur verið við til at gera for- kanningarloyvi ol. Hesa seinastu tíðina hava verið nógv arfinningar í fjøl- midlunum móti m.a. fyrir- sitingini fyri, at hon hevur verið alt ov lagalig móit- vegis seismikkfeløgum ol. Hava tit gjørt mistøk á hesum øki?

-Sjálvandi skal ein altíð lurta eftir atfinningum og hugsa um hesar. Tað gera vit eisini í mun til forkann- ingar. Men í mun til spurn- ingin skatt, so er tað ikki okkara borð. Vit áleggja ikki skatt í oljufyrirsitingini. Tað er eitt mál fyri skatta- myndugleikarnar og Olju- ráðleggingarnevndina.

Marknaðarföring

-Men heldur tú, at vit vegna vónaliga tilrætta- legging frá bæði Oljuráð- leggingarnevnd og skatta- myndugleikum hava mist nógvur pengar, sum lands- kassin annars kundi fingi- d?

-Eg haldi ikki, at vit hava mist nógvur pengar. Meg- inparturin av teimum seis- misku kanningunum, sum hevur verið, hevur bert ver- ið í rættliga stutta tíð í senn. Haraftrat veldst tað eisini um á hvørjum stigi í eini oljumenning ein metir okk- um at vera í.

Herólður Joensen sigur, at hann alla tíðina hevur upp- fatað hetta fyrsta tíðarskeið- ið sum eitt slag av marknaðarföring av føroyska land- grunninum.

-Filosofin hevur so verið tann, at vit skulu vera nokk- so lagalig í byrjanini fyri at fáa nakrar kanningar gjørd- ar. Tá vit byrjaðu við West- ernologyum vistu vit stórt seik einki um føroysku und- irgründina. Tá vórðu so gjørdar nakrar serstakar treytir, og tær hava so sann- iliga givið landskassanum innlökur. Men tá vit so lótu landgrunnin upp fyri meira fríum kanningum í 96,

hugdu vit eftir, hvussu treyt- irnar vórðu í okkara næstu grannalondum. Tað visti seg, at tú har í forkanning- unum setir sera fáar treytir í. So kundu vit sjálvandi tosa um, um vit skuldu gera tað øðrvísi.

Herólður Joensen sigur víðari, at tað er eingin, sum sigur, at vit neyðturviliga skulu gera tað sama, sum teir gera í øðrum londum.

-Men okkara filosofi tá var, at tað var kanska fræg- ari - í hvussu so er fram til eitt l. útbjóðingarfari - at hava lagaligar treytir fyri at fáa gjørt so nógvur forkann- ingar sum gjørligt. Eisini meiri marginalar kanningar, sum kanska ikki høvdu so stóra undirtøku í íðnaðin- um, tí tað vildi geva okkum eina ábending um, hvørji øki oljuíðnaðurin sær sum áhugaverd.

Hesum máli heldur Her- ólður Joensen, at vit hava rokkið, og vit hava í dag rættliga nógv kanningar- úrslit og eisini eina rimuliga fatan av, hvar áhugin er mestur.

Hann vísir tí á, at hava vit mist nakað av lands- kassainntøkum, so hava vit vunnið tað innastur við at hava fingið nógvur og góðar kanningar.

Hugsa longur fram

-Vit mugu hugsa eitt sindur um tíðarkarmin í øllum hes- um. Settu vit harðar treytir í forkanningarskeiðnum, so eri eg rættliga sannfærdur um, at tað vóru onkar av teimum meira marginalu kanningunum, sum ikki høvdu verið gjøgnumfærðar. Vitanið hevði verið minni. Vit høvdu kanska fingið nakrar fáar milliónir kr. meira til landskassan, men eg trúgvi ikki, at tað hevði verið avgerandi uppá nakr- an máta, hvørki fyri før- oyskt vinnulív ella føroysk- an búskap - vit høvdu tá tvørturímóti markerað okk- um aftur enn einaferð á

einum vinnuøki við nøkrum stuttskygdum málum heldur enn nøkrum meira langsikt- adum.

Tað stutta av tí langa er tað, at vit gera hetta ikki fyri forkanningarnar. Vit gera tað í vónini um at fáa eina oljumenning á føroyska landgrunninum, og hon kann veruliga týða nakað, og tá kunnu vit seta heilt aðrar treytir.

Atfinningar

-Hvat fara tú at gera við tær atfinningar, sum eru komnar frá feløgum um óhepnu avleiðingarnar av seismikkskjóting?

-Tað fara vit sjálvandi at viðgera. Longu áðrenn vit fingi hesi brøvini var uppá tal at fara undir at endur- skoða tann partin av loyvis- treytunum. Fráboðanar- treytir ol. tí V&B eru ong- antið broyttar, síðani West- ern skeið seismikk.

Herólður Joensen vísir á, at tað í verandi loyvistreyt- um stendur, at seismikk- feløgin skulu boða frá um- vegis útvarp og bløð, hvar tey arbeiða. Hetta er nakað, sum ikki hevur virkað nóg væl.

-Vit fara tí rættliga skjótt at innkalla tey, sum hava skrivað til okkum og tey, sum eru komin við atfinn- ingum, fyri at vita, hvussu tað kann fremjast. Men tá tað er sagt, so skal eisini sigast, at teir partar av vinnulívinum, sum hava verið áhugaðir fyri at vita, hvørjar seismiskar kanning- ar verða gjørdar, hava fingið hetta at vita og sumleiðis hvørji feløg eru, sum hava loyvi til at gera kanningar.

-Fiskivinnan klagar um óhepnar avleiðingar av seismikkunum!

-Tað er nakað, sum vit í vetur mugu hyggja eftir, tá vit fara at eftirmeta, hvussu treytirnar hava virkað. Tað er annars misjavn, hvat fólk og granskarar halda um tað. Tað kunnu helst vera

fleiri orsøkir til, at fiski- skapurin minskar, og hevur fiskiskapurin bara verið økjandi, meðan seismikk- urin hevur verið skotin. Eg má viðganga, at eg enn ikki eri sannfærdur um, at vána- ligur fiskiskapur hevur nak- að við seismikkun at gera.

Tíðarkarmurin

Hvussu ímyndar Herólður Joensen sær tíðarkarmin fyri komandi oljumenning- ina á føroyskum øki?

-Oljuráðleggingarnevnd- in hevur alla tíðina arbeitt út frá, at lógin verður fram- lögð í heyst og samtykt einaferð í vetur, og at ein í prinsippinum eigur at vera klárur við l. útbjóðing- umfarinum stutt eftir tað, soleiðis at tað kann lýsast komandi vár. Men hinvegin hevur lögmaður alla tíðina sagt, at tingið skal taka tá tíð tingið hevur brúk fyri. Vit hava ikki nakað ynski um at skunda undir lög- tingið. Tað er nóg meira avgerandi, at víðgerðin er gjøllig og at ein roynir at finna eitt felags stev í einum oljupolitikki.

Herólður Joensen vónar, at l. útbjóðingin verður út- skrivað, áðrenn vit koma summarinum 1998 ov nær, kanska onkustaðni millum mars og mai. Umsóknar- freistin verður eitt hálvt ár og skulu umsóknirnar síð- ani víðgerast. Av tí at hetta er heilt nýtt fyri fyrirsit- ingina, so kann roknaðst við, at hetta eisini fer at merkja arbeiðið. Tvs. at fyrstu loyvin verða neyvan latin fyrr enn seint í 98 ella tíðliga í 99.

Góður møguleiki

Uppá fyrispurning um hann ikki eisini sær vandar í eini komandi oljuvinnu sigur Herólður Joensen, at tað ger hann. Hann vísir her til partin av frágæringini hjá Oljuráðleggingarnevndini um tær negativu avleiðing- arnar av eini oljumenning-

Tað er lögmaður, sum umsitur oljuvinnuna - og tað er hann, sum hevur sett Herólður Joensen sum stjóra á oljumáladeildini. Her eru teir báðir á bori- plássinum í Lopra

Men sum heild siggi eg hetta sum ein góðan møgu- leika fyri Føroyar at fáa skapt eitt vinnugrundarlag, sum er eitt sindur breiðari, enn tað vit hava í dag.

-Men hvat vil tú siga til teirra, sum bera ótta fyri ávirkanini, nú vit bara eru 45.000 menniskju, og olju- vinnan er so risastór, at vandi er fyri, at vit verða gloypst av hesi fremmanda „djórinum“, sum fullkomi- liga fer at oyðileggja og forkoma okkara samfelag!

-Eg skal ikki siga, at tann møguleikin ikki er til. Men nettup tann máttin vil hava arbeiðið eftir higartil - við at taka eitt stig í senn og líka- sum gera greitt, at tað eru vit sum hava eftirlitið og stýra útviklinginum og ar- beidda í einum temo, sum hóskar til føroyska samfel- agið og ikki neyðturviliga er lagad eftir, hvat olju- feløgin høvdu ynski - vísir, at vit kunnu stýra hesum.

Tað kunnu vit framhaldandi gera við at laga útbjóðs- mál soleiðis, at tey hóska til tað føroyska samfelagið. -Tað hevur í orðaskiftin- um verið víst á vandan og kemur tað eisini fram í onkrum av teimum rit- gerðum, sum gjørdar eru við lærðar háskúlar, at vit føroyingar hava ikki nóg professionell og útbúgvn fólk til á jøvnum fæti at sita hinumegin borðið og samráðast við oljuíðnaðin - og at hetta kann verða ein stórir trupulleiki!

-Eg havi sæð handa pro- blemsstillingin umtalaðan. Sjálvur haldi eg ikki, at hetta er ein stórir vandi. Vit megna at siga hinumegin borðið. Men eg sigi ikki, at vit gera tað altíð einsamallir. Sjálvandi skal tú brúka ráð- gevar og hjálp frá øðrum. Tað er ikki nakað ringt í sær sjálvum, at tú viðhvørt má ásaðna, at tú hevur brúk fyri sakkonari hjálp uttan fyri landoddarnar. Við tí hjálpin- ivist eg ikki í, at vit nokk skulu klára tær samráðing- arnar við oljufeløgin. Og serliga um útbóðstilfarið er so greitt, at ein veit, hvat ein vil hava burtur úr.

Politikararnir fyrireika seg
-Nú sóu vit, at tað vóru rættliga nógvir politik- arar, sum ikki vóru við á skeiðnum á Hotel Fø- royum herfyri. Er tú ikki bangin fyri, at okkara politiska skipan als ikki klárar at fylgja útvikling- inum?

-Eg minnst, at tað varð spurt um hetta á Saga- sem- inarinum. Eg kann sum so ikki hava nakra meining um, hvat politikarar okkara eru førir fyri ella ikki. Men út frá evnisðøgnum á Hot- el Føroyum í august kann eg bert siga, at politikararnir vóru væl fyrireikaðir og

Politikararnir fyrireika seg

-Eg minnst, at tað varð spurt um hetta á Saga- sem- inarinum. Eg kann sum so ikki hava nakra meining um, hvat politikarar okkara eru førir fyri ella ikki. Men út frá evnisðøgnum á Hot- el Føroyum í august kann eg bert siga, at politikararnir vóru væl fyrireikaðir og

framhald á síðu 2